

De ervaringen van werkende mantelzorgers met mantelzorg ondersteuning

Een analyse van de bevorderende en de belemmerende factoren die werkende mantelzorgers die voor ouderen zorgen ervaren bij het gebruik van mantelzorg ondersteuning

Waarom is dit een belangrijk onderwerp?

Maar een **klein deel** van de werkende mantelzorgers in Nederland maakt gebruik van mantelzorg ondersteuning zoals zorg verlof en ondersteuning vanuit de gemeente. Door veranderingen in de bevolkingssamenstelling, de maatschappij en beleid zal het aantal werkende mantelzorgers die zorgen voor ouderen de komende jaren verder **groeien**. Omdat het **combineren** van een baan en mantelzorg niet altijd makkelijk is ervaren werkende mantelzorgers **een hoger risico op overbelasting**. Mantelzorg ondersteuning kan helpen bij het **verminderen** van deze overbelasting. Het is niet duidelijk **waarom** werkende mantelzorgers weinig gebruik maken van de ondersteuningsmogelijkheden. Daarom heb ik in mijn scriptie gekeken naar de bevorderende en belemmerende factoren die werkende mantelzorgers die zorgen voor ouderen ervaren om gebruik te maken van **mantelzorg ondersteuning**.

Door middel van 12 semigestructureerde **interviews** met werkende mantelzorgers is naar voren gekomen dat de bevorderende en belemmerende factoren die deze mantelzorgers ervaren kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën;

1

Factoren gerelateerd aan de mantelzorg

Uit de interviews is naar voren gekomen dat een deel van de mantelzorgers het lastig vind om **de zorg uit handen te geven** en dat dit hen ervan weerhoudt om gebruik te maken van mantelzorg ondersteuning. Er zijn echter ook mantelzorgers die hier geen moeite mee hebben.

Verder geven mantelzorgers aan dat de **werksituatie** het soms niet toe liet om gebruik te maken van, bijvoorbeeld, zorgverlof door drukte of door een gebrek aan begrip op de werkvloer.

Tegelijkertijd geeft een groot deel van de mantelzorgers aan dat collega's en de werkgever **rekening houden** met hun rol als mantelzorg en dat dit hen erg helpt bij het combineren van werk en mantelzorg.

2

Factoren gerelateerd aan de zorg ontvanger

De mantelzorg ontvanger speelt voor een deel van de mantelzorgers een grote rol in het niet gebruiken van mantelzorg ondersteuning. Mantelzorgers geven aan dat de zorg ontvanger het lastig vind om, bijvoorbeeld, hulp in het huishouden te accepteren. Dit omdat zij hun **privacy** belangrijk vinden of aangeven **geen behoefte** te hebben aan de hulp. Mantelzorgers geven aan dit moeilijk te vinden omdat zij dan gedwongen zijn zelf de taken op zich te nemen. Ook geven mantelzorgers aan dat de ondersteuning soms **niet aansluit** bij de behoefte van de zorg ontvanger.

Aangezien er veel waarde wordt gehecht aan privacy, helpt het mantelzorgers en mantelzorg ontvangers om een **goede band** te hebben met zorg personeel bij het gebruiken van ondersteuning.

3

Factoren gerelateerd aan het aanvragen van ondersteuning

Mantelzorgers vinden het **verwarrend** dat het ondersteuningsaanbod verschilt per gemeente en ervaren vaak een **gebrek aan informatie** over de mogelijkheden die zij hebben. Veel mantelzorgers vinden dit vervelend en frustrerend. In de interviews vertelden zij veel tijd kwijt te zijn aan het verzamelen van informatie en het contact met instanties.

Verder geven mantelzorgers aan dat informatie hen **helpt** bij het gebruiken van ondersteuning. Deze informatie komt van het sociale netwerk van de mantelzorg, zorg professionals en internet.

Mantelzorgers geven aan behoefte te hebben aan iemand die zij kunnen benaderen met **praktische vragen** en die hen kan helpen met de **administratieve taken**.

Aan de hand van de bevindingen die naar voren zijn gekomen uit de interviews zijn de volgende aanbevelingen gedaan wat betreft beleid en vervolg onderzoek;

Aanbevelingen beleid

De eerste aanbeveling is gericht op **het verbeteren van de beschikbare informatie** over mantelzorg ondersteuning. Aangezien mantelzorgers nu erg veel tijd kwijt zijn aan het verzamelen van informatie, moet dit makkelijker gemaakt worden. Het programma "langer thuis" van het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport is hier al mee bezig. Een toevoeging aan het programma zou kunnen zijn om de mantelzorger te bereiken via de mantelzorg ontvanger. Mantelzorg ontvangers die al gebruik maken van ondersteuning vanuit de wet maatschappelijke ondersteuning zijn bekend bij de gemeente. Dit maakt het mogelijk voor gemeenten om de mantelzorgers te benaderen die voor deze zorg ontvangers zorgen. Dit wordt nu niet gedaan.

Zoals eerder aangegeven vinden mantelzorgers het verwarrend dat het ondersteuningsaanbod verschilt per gemeente. Het programma "langer thuis" richt zich al op het verbeteren van de communicatie tussen gemeenten. Ook zal er een nationale adviseur voor respijt zorg aangewezen worden. Aangezien respijt zorg maar één vorm van ondersteuning is, is het aangeraden om de andere vormen van ondersteuning ook vanuit een **nationaal perspectief** te verbeteren.

De laatste aanbeveling wat betreft beleid richt zich op meer aandacht voor de ervaring van de mantelzorg ontvanger. Als de mantelzorgondersteuning niet werkt voor de mantelzorg ontvanger, staat de mantelzorger er alleen voor. Daarom moet er niet alleen aandacht worden besteed aan de behoeften van de mantelzorger maar ook aan de behoeften van de zorg ontvanger. **Maatwerk** is hier belangrijk om de ondersteuning aan te laten sluiten aan de specifieke zorgvraag.

Aanbevelingen onderzoek

Naar aanleiding van deze studie wordt het aangeraden om vervolg studies te richten op een **specifieke vorm** van ondersteuning. Dit omdat er verschillende belemmerende en bevorderende factoren naar voren zijn gekomen voor de verschillende vormen van ondersteuning.

Verder is het belangrijk om het **verschil tussen gemeenten** in kaart te brengen. De steekproef van deze studie bevat mantelzorgers uit verschillende gemeenten. Sommige bevorderende en belemmerende factoren zullen een grotere rol spelen in de ene gemeente dan in de andere.

In de literatuur komt naar voren dat de behoefte van mantelzorgers aan ondersteuning verandert naar mate zij langer mantelzorg verlenen. In deze studie hebben de mantelzorgers genoemd dat zij gewend zijn geraakt aan de combinatie van rollen, het is alleen niet te zeggen in hoeverre dit een rol speelt in het gebruiken van ondersteuning. Daarom wordt aangeraden om hier onderzoek naar te doen zodat de **behoeften van mantelzorgers** beter in kaart kunnen worden gebracht.

Als laatste wordt het aangeraden om onderzoek te doen naar de **behoefte van de mantelzorg ontvanger** zodat het beleid hier op aangepast kan worden en het laagdrempeliger wordt voor mantelzorgers om ondersteuning te gebruiken.